

Fra Historisk Arbejdsgruppe

Af Torsten Sørensen

I fortsættelse af generalforsamlingen på Hindsgavl Slot i 2004 vedtog bestyrelsen for DSOG at nedsætte en såkaldt Historisk Arbejdsgruppe med bl.a. det kommissorium at udbrede kendskabet til fagets historie. Arbejdsgruppen består nu af overlæge, dr. med. Jan Blaakær, dr. med. Axel P. Lange, professor, dr. med. Mogens Osler og overlæge Torsten Sørensen. Sidstnævnte er tovholder.

For at øge kendskabet til selskabets historie vil arbejdsgruppen skrive en klumme i DSOG-bladet med små biografier om selskabets tidligere formænd; den første biografi følger nedenfor. Desuden følger en medicin-historisk quiz med løsning i det følgende nr. af DSOG-bladet. Alt under forudsætning af, der er plads i bladet.

Arbejdsgruppen modtager naturligvis meget gerne forslag til, hvordan kendskabet til fagets historie i øvrigt kan udbredes.

Selskabets tidligere formænd:

Frantz Howitz

En af pionerer inden for faget var Frantz Howitz, der også blev selskabets første formand. Han blev født 7.12.1828 på Flintholm gods og blev læge i 1853. I 1863 udførte han som den første herhjemme en ovariectomi, men desværre døde patienten. Operationen blev imidlertid indledning til hele den moderne abdominale kirurgi. Man opdagede nemlig, at det var muligt at gå igennem peritoneum uden at det nødvendigvis betød patientens død.

I 1866 konkurrerede han med Asger Stadfeldt om professoratet i gynækologi og obstetrik ved Københavns Universitet. Stadfeldt vandt. Howitz glemte aldrig sit nederlag, men det fik ham til at kaste sig over det kliniske arbejde med dobbelt energi. Og derved kom nederlaget til Stadfeldt til at få den største og lykkeligst betydning ikke blot for Howitz, men også for fagets udvikling.

I 1872 blev Howitz titulær professor. Og da han fyldte 70 år, blev han hyldet for sin indsats af en deputation fra det medicinske fakultet ved Københavns Universitet.

I 1877 stiftede han sit eget tidsskrift "Gynækologiske og obstetriciske meddelelser". Det udkom indtil 1893. Desuden var han redaktør af Hospitalstidende, hvor han utrættelig offent-

liggjorde sine erfaringer. Kun få har som Howitz haft format til at udgive en artikel med overskriften "Brudstykker af mine kirurgiske fejlgrebs historie med bemærkninger".

I 1888 stod han bag opførelsen af Frederiksberg Fødehjem. Det lå på Lampevej, som siden - til ære for ham - omdøbtes til Howitzvej.

I september 1898 tog han sammen med professor Leopold Meyer initiativ til dannelsen af Dansk Selskab for Gynækologi og Obstetrik. Og dermed var den første medicinske specialforening i Danmark dannet.

Frantz Howitz var en usædvanlig god lærer og underviser. Som operatør var han fyr og flamme. Gik ikke alt efter ønske, gik det ofte ud over assistenter og sygeplejerske. Men alle forstod, at det ikke var alvorligt ment. Han beskrives som en ubestridelig kapacitet, der gik op i sin gerning med en kærlighed, opofrelse og lidenskab, der var uden sidestykke. Samtidig var han fuld af livslyst og desuden vittig og slagfærdig som få. Derfor var han et naturligt midtpunkt i ethvert selskab.

For Frantz Howitz blev gynækologien en livsgerning. Han var dens grundlægger i Danmark, og det var velfortjent, at han i 1903 i anledning af 40 års dagen for den første ovariomi blev hyldet af Foreningen for Gynækologi og Obstetrik.

Howitz døde den 23.12.1912 mæt af dage efter hele sit liv at have engageret sig helt og fuldt i de ting, han havde med gøre.

Medicinhistorisk Quiz

1. Quiz: Indgrebet blev udført første gang i Danmark den 8. september 1904 af professor Leopold Meyer. Hvilket indgreb?

2. Quiz: Instrumentet blev bevaret som en familiehemmelighed i hundrede år. Hvilket instrument og hvilken familie?

Svar på spørgsmålene kan sendes til E-post-adressen: torsor@fks.vejleamt.dk med angivelse af afsender.